

...ANI SMRT NEBERE!

SK 20,7-12

kázání br. Marka Jonczyho ze soboty 11. 10. 2014

I. Úvod

Patřím mezi řidiče, kteří si rádi zpřijemňují dlouhé cesty, ať už poslechem hudby nebo nějakým zajímavým rozhlasovým pořadem. Zvláště pak, jedu-li sám, nebo nadejde-li čas, kdy už nemusím okřikovat své děti, protože spí. Není to tak dávno, co jsem prováděl jeden docela dlouhý noční přejezd. A protože kolem 23. hodiny mám obvykle krizi, tak jsem zběsile začal hledat na rádiových vlnách něco, co by mě zaujalo a odvedlo tak mojí pozornost od přicházející únavy. Po chvíli hledání jsem narazil na relaci, která mě zaujala. Jeden sociolog a psycholožka se společně s redaktorem zabývali otázkou smrti. Musím se přiznat, že jsem si zprvu nebyl úplně jist, jestli chci zrovna tímto tématem doprovázet své jinak velmi zodpovědné řízení. Nicméně nakonec jsem nepřeladil a musím říci, že jsem dobře udělal. Neusnul jsem a navíc jsem byl i obohačen o zajímavé postřehy.

Jedním z postřehů, který mi utkvěl v hlavě, byla nějaká sociologická studie, která hovoří o tom, že současná mladá generace do 35 let převážně otázku smrti neřeší. A teď, a to jsem si zapsal na nejbližším odpočívadle: „Cíleně se tato věková skupina vyhýbá všem negativním tématům, vedoucích k vědomé, či nevědomé destrukci člověka.“ Současná generace mladých lidí chce být prostě Happy. Nicméně zcela jednoznačně to údajně není ani v pozdějším věku. Lidé si sice více začínají svojí konečnost uvědomovat, jako přirozenou součást svého života, nicméně jen velmi malé procento ji dokáže skutečně přijmout. Dojde-li k takovému smíření, pak často až ve velmi pozdním věku. Velmi často je zde však zase okolí, které smrt nepřipouští. Vzpomeňte si na fráze typu: „Ale babičko, co to řešíte za hlouposti, vy nás ještě všechny přežijete apod...“

Možná právě proto, že se blížím k věkové hranici 35 let, jsem byl nucen se zamyslet. Sám pro sebe jsem si na základě této diskuze uvědomil, jak vlastně i já vytlačuji toto téma k okraji svého zájmu. Přesto, že by mělo jít o jedno z ústředních témat mé víry.

Možná, že pro mladého křesťana je téma tak jasné, až nad ním vlastně vůbec nepochybuje. Člověk zemře a bude vzkříšen. Hotovo tečka. Dokážu však takto věřit i ve chvílích, kdy skutečně pohlédnu smrti do očí, ať už vlastní nebo někoho blízkého? A co smrt duše, duchovní smrt, smrt nadějí, mrtvé lásky, mrtvé vztahy?

Je vlastně vůbec možné do takové reality vstupovat s křesťanskou radostnou nadějí, kde život vždy vítězí nad smrtí? Na jedné straně lidé, kteří si smrt nepřipouští, záměrně ji vytěsňují. Na druhé straně lidé zoufalí, kteří se v ní přímo ocitají a často neví, jak si pomoci. Možná, že i my sami občas chodíme takovouto cestou víc, než si sami přiznáváme.

Nemyslím si, že bych vám dnes na tak složité téma poskytl nějaké jasné a jednoduché odpovědi. Spíše bych vás rád přizval na cestu mého vlastního uvažování a přemýšlení o jedné z podstat křesťanské víry, kterou je vítězství života nad smrtí. Dovolím

si k tomu přizvat jednu biblickou postavu, které si moc vážím. Tou postavou je Pavel, o němž Skutky apoštolů vyprávějí jeden zajímavý příběh, který zde zazněl v druhém čtení. A tak mi dovoluje spolu s vámi nahlédnout do jednoho z neznámějších příběhů ze Skutků apoštolů z 20. kapitoly.

II. Kontext příběhu

Pavel spolu se svými přáteli dorazili po moři do městečka Troady, které se nacházelo v Malé Ásii nedaleko dardanelského průlivu. První den po sobotě se učedníci s Pavlem sešli ke společné bohoslužbě. Pavel nejspíš kázal a rozmlouval dlouze, a tak se pobožnost protáhla až do pozdních nočních hodin. Pavel zřejmě tušil, že své spolubratry vidí naposled. Duch Svatý mu totiž zjevil, že jej v Jeruzalémě, kam má namířeno, čekají velké problémy, ne-li dokonce smrt (Sk 20,25). A tak šlo vlastně o poslední setkání a zároveň velké loučení.

A tu se to stalo. Jeden mládenec jménem Eutychos seděl na okně, a když Pavel tak dlouho kázal, usnul a spadl dolů z třetího poschodí. Byl to skutečně mladík, ne-li dítě. Lukáš používá řecké slovo „pais“, kterým řečtina označuje chlapce ve věku 8-14 let. Když se k němu seběhli dolů, našli jej mrtvého.

Vzpomeňme si, kolikrát se i nám po namáhavém týdnu občas klíží oči, při kázání nebo i jiné příležitosti, kdy někdo dlouze hovoří. Každý z nás už určitě zažil situaci, kdy tělo náhle vypoví službu a spánek prostě zvítězí. Vezmeme-li v úvahu i to, že šlo skoro ještě o dítě, je taková situace pochopitelná. Proč seděl mladík na okně, se lze pouze domnívat. Zřejmě bylo v místnosti málo místa a okenní římsy tak byly jednou z posledních možností, kam se posadit. V textu je zajímavá zmínka o velkém množství olejových lamp. Ty měly s největší pravděpodobností za následek málo vzduchu v místnosti, a proto musela být okna otevřená. Dle vykladačů a teologů nového zákona je zmínka o světlech důležitá také pro odlišení křesťanů od jiných tehdejších kultů a obřadů, zvláště pak řeckých mystérií, v nichž byla tma velmi důležitá.

A tak Eutychos usnul a vypadl z okna. Všichni se k němu seběhli a zjistili, že je mrtev. Také Pavel samozřejmě přerušil bohoslužbu a sešel dolů, aby zjistil, jak nešťastný pád dopadl. Na tom by asi nebylo nic divného.

III. Podivné Pavlovo chování

Podivné bylo ale určitě to, co z Pavlovy strany následovalo. Normální žid, pokud by nemusel, se mrtvého nikdy nedotýká, aby se neznečistil, zvláště pak, vede-li bohoslužbu. Pavel se však nad chlapce sklonil a dokonce ho objal. Proč něco takového udělal? Zřejmě tak následoval příkladu proroka Eliáše, který podobným způsobem vzkřísil syna vdovy ze Sarepty, nebo i příkladu jeho žáka Elizea, který si obdobně počínal při vzkříšení syna sunamitské ženy. Zalehnutí mrtvého těla nebo objetí zřejmě mělo být odkazem ke stvořitelskému aktu, při kterém Bůh vdechl v chřipí člověka dech života. Pavlovo gesto mělo všem přítomným vydešeným smrtí chlapce připomenout, že život a smrt každého člověka je celem v ruce Stvořitele.

To, co však přítomné muselo šokovat asi nejvíce, byla slova, která Pavel pronesl: „Upokojte se, je v něm život.“

Lukáš, pisatel Skutků byl lékař a zřejmě by mu neušlo, kdyby mladík skutečně nebyl

mrtev. I po těchto slovech však chlapec dál zůstal bez života. A Pavel ve svém podivném jednání pokračoval. O svém tvrzení nikoho nepřesvědčoval, pouze se přesunul zpět do místnosti a místo truchlení dál pokračoval ve vysluhování večeře Páně.

Zkusme se na chvíli vžít do role přihlížejících. Co by se nám asi honilo hlavou? V domě leží mrtvý a vy jste vyzváni, abyste dále pokračovali ve slavnosti Večeře Páně. Nám to možná ani tak nepřipadne, protože naše slavení nebo pojetí Večeře Páně má spíše smuteční charakter. Pro starověké křesťany však vzpomínka na vzkříšeného Krista byla radostnou událostí, jakousi předjímkou svatby veselé hostiny spasených v Božím Království. Co se odehrálo v myslích přítomných můžeme z kontextu situace pouze odhadovat. Lze však předpokládat, že tato okolnost vyvolala určité pozdvižení. Po skončení slavnosti se Pavel sebral a vyrazil hned na cestu. Skoro to vypadá, jako by si na Eutycha ani nevzpomenul, nezajímal se o to, jak to s ním dopadlo nebo nedopadlo. Je tomu ale skutečně tak? Byl Pavel jenom bezcitný cynik a obřadnický rutinér, kterému bylo jedno i něco tak zásadního, jako je smrt člověka?

IV. Pavel přemáhá smrt

Mám za to, že Pavel dobře věděl, co má dělat. On se rozhodl pokračovat ve zpřítomňování vzkříšeného Krista, který skrze večeři Páně přichází, jako pravá radostná zvěst, kterou lidé mohou přijímat navzdory tomu, že jejich život je obklíčen smrtí a mrtvolami. Pavel se rozhodl prosvětlit tmou radostí, která je zde navzdory všemu zlému, co je uvnitř i kolem. Navzdory i tomu poslednímu nepříteli – Smrti, nabízí ten jediný možný kalibr obrany – RADOST – ze vzkříšeného Ježíše Kristu.

Pavel je úžasnou ukázkou plnosti Ducha Svatého. Je si vším tím tak jist, že nečeká ani na to, co bude s Eutychem. Pro ty slabověrné se Eutychos nakonec stává názorným příkladem vítězství života nad smrtí. Jsem přesvědčen o tom, že příběh v Bibli zůstal právě proto, aby byl názorným příkladem vítězství i pro další generace – nás slabověrných, kteří jej budou číst.

V. Závěr

Přesto všechno musím přiznat, že pro mě není snadné, plně věřit a přijmout Palovu strategii. Nejsem si vůbec jist, zda jsem schopen se i v čase vnitřní nebo vnější smrti radovat stejně jako Pavel ze vzkříšeného Ježíše Krista v jistotě, že on přece má vše pevně ve svých rukou. Možná ale, že Pavlovi nejde o ukázkou okamžitého funkčního modelu vypořádání se ze smrtí. Sám o příběhu přemýšlím spíše jako o možnosti, ke které by člověk mohl dozrát. I samotná Bible nás koneckonců vede k tomu, že vše má svůj čas. Pavel nám ukázal dokonalou obranu, skoro až protiútok, proti smrti. RADOST. Možná nám chtěl ukázat, že budeme-li si jednou klást otázky, jak se vypořádat se smrtí, pak tahle strategie může zafungovat.

Letos v létě jsme z užší skupinou z Maranatha Gospel zavítali na Severní Moravu do malé vesnice Smilovice, kde probíhal jeden velký celotýdenní, křesťanský festival. My jsme byli pozváni, abychom zde jeden večer měli koncert. Byl to úžasný večer. Prožili jsme zde skutečnou radost. Nejen z vystoupení samotného, které se velmi povedlo, ale taky z nálady a atmosféry samotných lidí, se kterými jsme se mohli potkat. Byl to skutečně naplněný duchovní i společenský zážitek. Když přišel čas odjezdu, tak jsem se ještě odběhl rozloučit s hlavním organizátorem akce. Byl to člověk, který nás

pozval, a se kterým jsem ten náš výjezd dopředu domlouval a koordinoval. Chtěl jsem mu tak i za nás za všechny poděkovat. A tak jsem za ním přiběhl celý nadšený, radostný, s velkými díky. On si mě vyslechl a pak mi řekl věc, která mě v tu chvíli naprosto zlomila. V ten okamžik byla veškerá energie a radost pryč. On začal těmito slovy: „Víš, před několika týdny jsme s manželkou přišli o narozené dítě.“ V tu chvíli nevíte, co říct. Jenom všechno to, co jste ještě chtěli říct, už vlastně říct nechcete. On ale naštěstí pokračoval. „A my jsme spolu s manželkou teprve po měsíci a půl byli schopni spolu někam vyrazit. A já jsem se rozhodl ji pozvat na váš večerní koncert. A jsem moc rád, že jsem to udělal. Pán Bůh totiž skrze vaši pozitivní energii, hudbu a úžasné texty v nás probudil obrovskou radost. Chci, abyste věděli, že dnes odsud odcházíme vnitřně posílení a s radostnou nadějí.“

Vpustíme-li v určitém okamžiku RADOSTNOU zvěst umírajícího a zároveň vzkříšeného Krista do svého srdce, pak snad nemůžeme prohrát. Možná to nepůjde hned. Možná i lidé kolem nás tomu zpočátku nebudou rozumět a budou se podívat stejně jako lidé tehdy. Ta radost však může být nakažlivá – i já se tomu učím věřit.

Proto přeji nám všem, abychom dokázali takovou radost najít, a ta aby dovolila našim očím vidět za událostmi i skrze události Boží moc a Boží vítězství. Dokážeme-li to, pak ani smrt nebere.

AMEN